

Wiadomości dla każdego

Redagowane przez Mieczysława Grydzewskiego „Wiadomości Literackie” były najważniejszym tygodnikiem społeczno-kulturalnym odrodzonej Polski. Ich świadomy i celowy eklektyzm programu, jak również aktualność tematyki i interesujący sposób jej prezentowania przez cenionych poetów, prozaików, publicystów, reportażyistów i dziennikarzy przyczyniały się do sukcesów czytelniczego tygodnika. Zasadnicze cele „Wiadomości Literackich” przedstawił redaktor w pierwszym numerze, mówiąc: „Pismo nasze stawia sobie przede wszystkim cele informacyjne. Pragnie przyczynić się w miarę możliwości do nawiązania zerwanego od dawna kontaktu ze sztuką i kulturą europejską”.

Omawiana publikacja jest obszerną antologią przygotowaną przez Agatę Zawiszewską, uznaną badaczkę „Wiadomości Literackich”. Książka zawiera okazały wstęp historycznoliteracki z uwzględnieniem kontekstu rynku wydawniczego czasopism okresu międzywojnia. Autorka w fachowy i zarazem przystępny sposób podaje tu informacje na temat programu pisma Grydzewskiego, jego współpracowników i czytelników, a także sposobów redagowania tygodnika. Drugą część publikacji tworzy duży korpus artykułów, esejów, recenzji i szkiców z „Wiadomości Literackich”, ułożony w trzech sekwencjach: dyskusje (m.in. o romantyzmie, mniejszości żydowskiej i zagadnieniach społeczno-obyczajowych), osoby (m.in. wybór tekstów K. Irzykowskiego, T. Żeleńskiego-Boya i I. Krzywickiej) i literatura (polska i francuska). Ponadto książka jest zaopatrzona w bibliografię i szczególnie przydatny w tego typu wydaniach indeks nazwisk.

W kwestii reprezentatywności wyboru antologia Zawiszewskiej wypada bardzo dobrze, ponieważ badaczka znakomicie oddała trudną do ujęcia w jednym tomie specyfikę „Wiadomości Literackich”. Zasady edycji tekstów (zwykle bezpośrednich przedruków, rzadziej „z drugiej ręki”) zostały należycie wyłożone, choć w zestawieniu z tak skrupulatnie napisanym wstępem pozostawiają pewien niedosyt. Przydałoby się np. kilka słów więcej o modernizacjach pisowni i ortografii czy – sporadycznie – interpunkcji i leksyki. Brakuje również informacji, dlaczego edytorka zdecydowała się na przedrukowanie niektórych tekstów z powojennych wydań, a nie przyjęła wspólnej podstawy źródłowej (oryginalne wydania tygodnika).

Podczas lektury antologii rodzi się pytanie o przypisy objaśniające do tekstów i – ewentualnie – krótkie biogramy autorów. W antologii ich nie ma, ale jest za to bardzo rzeczowy wstęp. Czy to wystarczy? Trudno o jednoznaczną odpowiedź.

I jeszcze jedna kwestia natury ogólniejszej. Otóż, każdy czytelnik zorientowany w czasopiśmiennym bogactwie bibliotek cyfrowych może zapytać o zasadność wydawania tego typu antologii. Czy zamieszczona w Internecie elektroniczna wersja „Wiadomości Literackich” nie zwalnia badaczy i edytorów z publikowania takich książek jak ta? Moim zdaniem – nie. Paradoksalnie bowiem antologia prezentująca w zwartej formie wybór tekstów może sprawić, że czytelnik nieprofesjonalny chętniej zapozna się z tekstami czasopisma, ponieważ korzystanie z biblioteki cyfrowej wymaga odpowiedniego sprzętu i oprogramowania, a ponadto klikanie poszczególnych plików oraz powiększanie czy pomniejszanie widoku strony nierzadko bywa uciążliwe. Z kolei w przypadku czytelników-badaczy antologia może stanowić źródło gotowe do cytowania, bez konieczności rozstrzygania, czy i jak modernizować przedwojenną pisownię. Dobrze więc się stało, że opracowana przez Zawiszewską antologia trafiła na rynek wydawniczy. Byłoby jeszcze lepiej, gdyby z czasem ukazały się wybory tekstów z równie interesujących „Wiadomości Polskich, Politycznych i Literackich” (1940–1944) oraz „Wiadomości” (1946–1981).

Marcin Lutomiński

„Wiadomości Literackie” (1924–1939), wybór, wstęp i oprac. Agata ZAWISZEWSKA,
Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Akademia
Humanistyczna, Warszawa 2015.

Sedlak:
Płace absolwentów

Chałupka:
Projekt nowelizacji

Gorynia:
Badania mają priorytet

FORUM AKADEMICKIE

5

Maj 2016
18,99 zł (VAT 5%)

UNIwersytet
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Miłosz:
Próg rentowności

Cwiek-Rogalska:
Historia w rzeczach

Horodecki:
Granice wolności naukowej